

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA (CALM)

**RAPORTUL NARATIV
PRIVIND ACTIVITATEA CALM ÎN PERIOADA 2016-2020**

Prezentat și aprobat în cadrul Consiliului de Administrare al CALM, din 04.12.2020

CUPRINS

- 1. Informația generală privind CALM**
- 2. Contextul creării, dezvoltării și activității CALM.**
- 3. Membrii, scopul și obiectivele CALM.**
- 4. Structura organizatorică și funcțională**
- 5. Dezvoltarea instituțională a CALM**
- 6. Promovarea drepturilor și intereselor APL pe plan intern**
- 7. Activitatea CALM pe plan extern**
- 8. Vizibilitate, informare și comunicare**
- 9. Situația financiară a CALM**
- 10. Proiectele CALM: 2016-2020**
- 11. Direcțiile principale de activitate ale CALM pentru perioada 2020-2023**

1. Informația generală privind CALM

- CALM este o organizație neafiliată politic, uniune de persoane juridice (Unități administrativ-teritoriale) în baza deciziei consiliilor locale/municipale;
- În prezent circa 2/3 din unitățile administrativ-teritoriale sunt membri ai CALM. Numărul membrilor este în creștere. Populația acoperită în prezent – circa 80% din populația R. Moldova;
- Recunoscut în calitate de partener de dialog al Guvernului (Expres prevăzut în Legea privind aprobarea Strategiei Naționale de Descentralizare, Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de Reforma a Administrației Publice – 2016-2018) alte acte legislative;
- Începând din anul 2016, invitat la ședințele Guvernului, iar începând cu 2018, invitat și la ședințele Consiliului Secretarilor de Stat;
- Recunoscut pe plan internațional și în raporturile cu partenerii de dezvoltare, drept reprezentant al APL din Republica Moldova.
- Membru și participant activ în majoritatea structurilor internaționale relevante pe domeniul APL: Rețeaua Asociațiilor Autorităților Locale din Sud-estul Europei (NALAS), Consiliul Municipalităților și Regiunilor Europene (CEMR), Uniunea Mondială a Orașelor și Autorităților Locale (UCLG), Asociația Agențiilor de Democrației Locale (ALDA), Consiliul Autorităților Locale și regionale din cadrul Parteneriatului Estic (CORLEAP), Congresul Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei (CALRCE), PLATFORMA/CEMR;
- Parteneriate internaționale cu asociații similare: Asociația Comunelor din România (ACoR), Asociația Municipalităților și Regiunilor din Letonia (LALRG), Asociația Autorităților Locale din Slovacia (ZMOS), uniunea comunităților rurale din Polonia (URCP), Asociația Municipalităților din Estonia (AME), Asociația Comunităților Rurale din Franța (ACRF); Asociația municipalităților din Cehia, Asociația orașelor din Ucraina, Asociația orașelor din Polonia, Asociația Națională a Municipalităților din Georgia, Congresul Municipalităților din Rusia, Asociația Orașelor din România etc.
- Rețelele profesionale din cadrul APL: femei, orașe, secretari, contabili, percepatori fiscali, specialiști funciari
- Secretariatul: 12 angajați de bază și colaboratori asociați, din mediul APL, academic, sectorial.
- Principalele rezultate ale perioadei 2016-2020: cea mai productivă și rezultativă perioadă. Dar și cea mai complicată și grea, în relațiile cu autoritățile centrale. Pe de o parte, există mai multe rezultate pozitive pe domeniul dialogului, finanțelor locale, drepturilor APL, achiziții publice, serviciilor prestate membrilor etc. Pe de altă parte, în anii 2017-2018, regrese, blocaje și presiuni enorme asupra APL/CALM.
- Criza pandemică din anul 2020 a avut un impact important asupra activității CALM: intensificarea comunicării cu membrii săi prin diferite platforme online; intensificarea cooperării cu autoritățile centrale (de ex. Ministerul Sănătății, Educației, Economiei, Dezvoltării regionale ... etc.

II. Contextul creării, dezvoltării și activității CALM

Apariția CALM la 21 martie 2010, în forma sa actuală și în calitate de organizație neafiliată politică, care să întrunească marea majoritate a comunităților locale, a reprezentat un fenomen inedit și absolut neașteptat pentru întreaga societate și clasă politică. Un semnal de consolidare a societății, prin care autoritățile locale au demonstrat că indiferent de viziunile sale politice, în Republica Moldova este posibil un consens și unire în jurul unor domenii de interes general – descentralizare, autonomie locală și dezvoltare locală. Până la CALM, multitudinea de asociații care au existat, nu au rezistat influențelor politice și în mare parte s-au discreditat. Iar în rezultat, vocea autorităților locale, niciodată nu a fost luată în considerație în cadrul procesului decizional național, inclusiv atunci când erau realizate reformele în domeniul APL.

Caracterul său neafiliat politic, combativ, de unificare și exclusiv în interesul tuturor autorităților locale, s-a confirmat și consolidat mai ales în perioada anilor 2010-2015. Într-o perioadă de turbulență politică majoră prin care a trecut și trece până în prezent Republica Moldova: alegeri parlamentare (2009 -2, 2010, 2014, 2019), alegeri prezidențiale (2016 și 2020) alegeri locale (2011, 2015, 2019), referendum constituțional, crize guvernamentale sistematice și schimbare permanentă de guverne (5 guverne) etc.

Un aspect separat constituie faptul că, până la CALM în R. Moldova lipsea absolut un dialog real între autoritățile centrale și cele locale; lipsind careva mecanism de consultare și luare în considerație a opiniei APL pe diverse probleme ce le vizează. Totodată pe plan internațional, vocea APL practic lipsea, iar Guvernările din Republica Moldova au fost și sunt în continuare criticate pentru situația gravă din domeniul autonomiei locale și nerespectarea angajamentelor sale internaționale (a se vedea Rapoartele și Recomandările Consiliului Europei din 2012, 2018, 2019).

Perioada 2017-2018, una din cele mai complicate pentru APL și CALM, caracterizată prin regrese importante, blocarea procesului de descentralizare și presiuni asupra reprezentanților APL. Și CALM. De asemenea, în perioada noiembrie 2019-decembrie 2020, au apărut mai multe probleme legate de pandemie, deteriorarea relațiilor cu autoritățile centrale și tentative a guvernului de a limita drepturile APL (reducerea veniturilor proprii, plafonarea taxelor locale) etc.

În pofida instabilității social-politice și tuturor presiunilor, astăzi putem constata că CALM a rezistat și chiar s-a dezvoltat, devenind o organizație cu adevărat reprezentativă a tuturor APL și care are în prezent de spus un cuvânt care nu poate fi neglijat în cadrul procesului decizional din Republica Moldova. Iar rolul principal în acest succes aparține atât executivului CALM, care a activat în strictă conformitate cu obiectivele propuse și interesele directe ale APL, cât și unui grup mare de primari și președinți de raioane fondatori ai CALM, precum și unor deputați, care au susținut executivul și NU au permis amestecul politicului în activitatea CALM.

III. Membrii, scopul și obiectivele CALM

Membri ai CALM sunt unitățile administrativ-teritoriale organizate potrivit legii ca orașe (municipii) și sate (comune), precum și de către asociațiile sale profesionale. De asemenea, membri ai CALM sunt și unitățile administrativ-teritoriale de nivelul II, în baza unor acorduri de parteneriat.

Calitatea de membru al CALM se obține în baza deciziei consiliului local respectiv, privind aderarea la CALM.

În prezent, membri ai CALM sunt circa 700 sate (comune), orașe (municipii) și 11 unități administrativ-teritoriale de nivelul II.

Scopul principal al CALM este realizarea unei uniuni mai strânse între membrii săi pentru a promova idealurile și principiile, prevăzute în Carta europeană a autonomiei locale.

În special, principalele obiectivele ale CALM sunt:

- (1) participarea activă și eficientă la procesul de modernizare și descentralizare a administrației publice din Republica Moldova;
- (2) îmbunătățirea cadrului legislativ care vizează interesele colectivităților locale și regionale
- (3) edificarea și consolidarea unui parteneriat efectiv cu administrația publică centrală;
- (4) reprezentarea unitară a intereselor comune ale colectivităților locale și asociațiilor autorităților locale membri ai CALM în raporturile cu administrația publică centrală, organizații neguvernamentale și terți;
- (5) coordonarea și promovarea cooperării între autoritățile locale din Republica Moldova;
- (6) facilitarea și asistarea la soluționarea problemelor comune ale autorităților locale;
- (7) asigurarea cu asistență metodologică și consultativă necesară a autorităților locale;
- (8) cooperarea, în condițiile legii, cu autoritățile administrației publice locale ale altor state și asociațiile lor;

IV. Structura organizatorică și funcțională

Organele de conducere, administrare și control al CALM sunt:

- ❖ Adunarea Generală a membrilor;
- ❖ Consiliul CALM;
- ❖ Președintele și vicepreședinții
- ❖ Biroul executiv;
- ❖ Comisiile de specialitate;
- ❖ Directorul executiv;
- ❖ Comisia de cenzori–organ de control.
- ❖ Consiliul de Supraveghere – organ de monitorizare a activității Asociației.

Adunarea generală este organul reprezentativ suprem al asociației alcătuit din totalitatea reprezentanților orașelor (municipiilor), satelor (comune) și asociațiilor care au dobândit și dețin în continuare calitate de membri ai asociației în conformitate cu prevederile prezentului statut. Calitatea de reprezentant al membrilor asociației la adunarea generală o au din oficiu–primarii orașelor (municipiilor), satelor (comunelor).

Consiliul CALM este organul reprezentativ al asociației care asigură conducerea operativă a asociației în intervalul dintre sesiunile adunării generale și punerea în executare a hotărârilor adunării generale. Consiliul CALM se compune din primarii de orașe reședințe de raion, președinți/vicepreședinți ai asociațiilor raionale de primari, președintele și directorul executiv al CALM.

Biroul executiv este organul de lucru al asociației care asigură funcționarea consiliului CALM și soluționarea operativă a unor probleme, în intervalul dintre ședințele consiliului CALM. Membrii din oficiu al biroului executiv sunt: președintele, vice-președinții și directorul executiv al asociației. Consiliul CALM al asociației poate decide includerea și altor reprezentanți ai săi în componența biroului executiv.

Comisiile CALM sunt înființate în baza deciziei Consiliului CALM, pe principalele domenii de activitate, în structura cărora sunt cuprinși membrii consiliului CALM, experți, specialiști și alți reprezentanți ai membrilor asociației”

Secretariatul CALM care realizează activitatea cotidiană a asociației este realizată și coordonată de către un personal de salariați care formează secretariatul asociației. Secretariatul est condus de către un director executiv.

V. Dezvoltarea instituțională a CALM

În vederea dezvoltării instituționale a CALM, în perioada 2016-2020, au fost realizate acțiuni în următoarele direcții:

1. Elaborarea și implementarea unor **documente de ordin strategic** intern: planul strategic și de acțiuni al CALM pentru perioada 2015-2020; Regulamentul de ordine interioară (2013), Regulamentului privind consultarea membrilor CALM (2013), Planul strategic și de acțiuni pentru perioada 2015-2020
2. Asigurarea **condițiilor corespunzătoare pentru activitatea secretariatului** CALM: sediu, echipament, mobilier etc.
3. Asigurată funcționării organelor de conducere ale CALM și organizarea sistematica a ședințelor consiliului de administrație și a biroului executiv. Inițierea activității comitetelor de specialitate din cadrul CALM.
4. **Asigurarea stabilității financiare**, inclusiv prin colectarea cotizațiilor și atragerea de fonduri;
5. **Creșterea capacităților de expertiză** ale CALM în domeniul avizării și prestării unor servicii membrilor CALM: juridic, apă și canalizare, economica-financiar, atragere de investiții și dezvoltare. consultanță, informație, planificare strategică etc. Atragerea unor experți calificați titulari și/sau asociați
6. Punerea în aplicare a elementelor componente al viitorului Centru de Expertiză și Asistență și Instruire al CALM (CEAI):
  - consolidarea serviciului de asistență pentru APL și prestatorii mici de aprovizionare cu apă (SOMAS);
  - consolidarea serviciului juridic;
  - instituirea Serviciul Migrație și Dezvoltare;
  - Instituirea Serviciul economie și finanțe;
  - Consolidarea serviciului comunicare.
7. Asigurarea unei **comunicări eficiente și permanente** cu membrii CALM și alți actori relevanți prin intermediul: comunicate, email, facebook, viber, ziar, organizarea întrunirilor sistematice în teritoriu și la sediul CALM etc.
8. **Constituirea Rețelelor profesionale și asigurarea funcționării lor:**
  - ❖ Rețeaua Femeilor CALM (2011),
  - ❖ Asociația Președinților de Raioane (2012).
  - ❖ Rețeaua Secretarilor Consiliilor Locale CALM (2014).
  - ❖ Rețeaua Orașelor CALM, în proces de constituire (2015).
  - ❖ Rețeaua contabililor, percepitorilor fiscali, specialiștilor pe probleme funciare (2017-2018).
9. Semnarea acordului de cooperare cu Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (24.04.2018); Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU), Comunitatea Mea (2019), Mă Implic (2020), Agenția Națională pentru Integritate (2020)

VI. Promovarea drepturilor și intereselor APL pe plan intern

În perioada 2016-2020, activitatea CALM din acest domeniu, s-a focusat pe următoarele direcții principale:

1. Monitorizarea permanentă a cadrului legal și de politici ce vizează drepturile și interesele APL și reacționarea imediată la actele contrare intereselor APL:
  - Raportul de monitorizare: Situația democrației locale și gradul de implementare a documentelor de politici în domeniul descentralizării din Republica Moldova;
  - rapoarte privind monitorizarea cauzelor penale și contravenționale în privința reprezentanților APL;
2. Elaborarea și prezentarea factorilor de decizie a viziunii APL și **propunerilor concrete pentru programele de guvernare**;
3. Elaborarea avizelor, opiniilor, adresărilor pe marginea proiectelor de acte normative care vizează problemele APL. Pe parcursul anilor 2016-2020 au fost elaborate și înaintate factorilor de decizie sute de avize, propuneri și documente de poziție pe diverse subiecte de interes pentru APL: politica bugetar-fiscală, patrimoniul, achiziții publice, salarizarea în APL, servicii publice, statutul alesului local și protecția lui socială, educație etc.
4. Participarea CALM în mai multe structuri consultative create la nivel guvernamental și parlament. În prezent, reprezentanții CALM sunt incluși în zeci de comitete, comisii și grupuri de lucru pe lângă diverse autorități publice centrale (ședințele Guvernului, ședințele secretarilor generali, AIPA, în proces Fondul ecologic, Fondul Dezvoltării regionale etc.).
5. Organizarea **întâlnirilor sistematice cu participarea factorilor decizionali** din cadrul autorităților centrale Guvernului și Parlamentului.
6. Organizarea unor acțiuni și manifestații publice de promovare/apărare a drepturilor și intereselor APL

VII. Activitatea CALM pe plan extern

(1) Obiectivele CALM pe plan extern

În perioada anilor 2016-2020, principalele obiective urmărite pe plan extern de către CALM în această perioadă au fost:

1. Promovare împreună cu partenerii internaționali ale politicilor de descentralizare, consolidare autonomiei locale și democrației locale în relații cu factorii de decizie din Moldova.
2. Promovarea accesului Republicii Moldova și în mod special a APL din Moldova la fondurile și programe concrete de asistență. Lobare și promovare a programelor noi și accesului la programe de asistență pentru APL din Moldova
3. Identificarea partenerilor și constituirea de parteneriate la nivel european și internațional pentru promovarea în comun a descentralizării, democrației locale și intereselor APL;
4. Facilitarea înfrățirilor și parteneriatelor dintre APL din Moldova și cele din alte țări
5. Identificarea surselor de finanțare pentru activitatea și funcționarea structurilor CALM.
6. Reducerea co-finanțării și micro-managementului în cadrul programelor internaționale, corelarea programelor și proiectelor internaționale cu realitățile din țările în curs de dezvoltare, din Moldova
7. Reducerea abordărilor centraliste, spre centralizare în diferite sectoare, care provin din partea donatorilor și din cadrul proiectelor

8. Consolidarea relațiilor și activităților comune de promovare și lobby cu principalii partenerii internaționali – Comitetul Regiunilor UE, Consiliu European, Consiliu Municipalităților și Regiunilor Europene (CEMR), Orașele și guvernele locale unite din lume (UCLG), NALAS, asociațiile APL din diferite țări, etc.
9. Aprofundarea relațiilor cu reprezentanții instituțiilor internaționale cheie, corpul diplomatic, donatorii cît în țara atît și peste hotare pentru APL din Moldova.
10. Asigurarea asistenței și suportul necesar, delegațiilor CALM/APL în cadrul diferitor organizații internaționale de specialitate.
11. Participarea la conceptualizarea programelor donatorilor pentru guvernarea locală și APL din Republica Moldova.
12. Protejarea primarilor și democrației locale, contracararea acțiunilor de presiune și intimidare a aleșilor locali/primarilor.

(2) Principalii parteneri ai CALM pe plan extern

- a) *Consiliu European, Congresul Autorităților Locale și Regionale.* Delegația Republicii Moldova la Congresul Autorităților Locale și Regionale al Consiliului European a desfășurat activitatea cu succes și a consolidat relații cu cele mai importante structuri ale Consiliului European. Principalul aspect de activitatea în Cadrul Congresului a fost protejarea primarilor și APL din Moldova mai ales în anii 2018-2019. A fost acordată asistență misiunilor de monitorizare democrației locale în Moldova ale Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului European. Dar cu siguranța cea mai importantă parte a cooperării cu Congresul CoE a fost elaborarea în 2019 și aprobarea în aprilie 2019 a Raportului și Recomandărilor 436/2019 referitor la situație democrație locală din Moldova
- b) *Comitetul Regiunilor UE și alte structurile UE.* Cooperarea cu instituțiile UE s-a aprofundat în anul 2019 în special dar și în anul 2020. Reprezentanții CALM au participat la mai multe evenimente organizate de către Uniunea Europeană, de către Comisia Europeană la Bruxelles. A fost organizată și o întreprindere cu Președintele Comitetului Regiunilor al UE dl Karl-Heinz Lambertz. Obiectivul principal urmărit de CALM este c cu suportul prietenilor din România, Letonia și alte țări partenere, de a stabili și dezvoltarea relații speciale de parteneriat cu CoR și alte structuri ale UE, luând ca bază statutul Republicii Moldova de stat asociat la UE.
- c) *Consiliul Municipalităților și Regiunilor Europene (CEMR), PLATFORMA și asociația mondială/globală Orașele și guvernele locale unite (UCLG).* Anii 2016-2020 au fost foarte productivi ce ține de cooperarea cu PLATFORMA și CEMR – principalul partener CALM de lobby cu structurile Uniunii Europene. Grație acestei cooperării CALM a avut posibilitatea să aducă mesaje la nivelele cele mai înalte decizionale ale UE inclusiv la Comisarii europeni, directorii generali și la parlamentarii europeni. Grație acestor contacte CALM a fost invitat la mai multe Foruri internaționale pentru autoritățile locale și a avut niște realizări extrem de importante pe plan intern în raport cu factori de decizie în Moldova. Mai mult decît atît prin intermediu CEMR și PLATFORMEI CALM a avut ocazie să contribuie la conturarea politicilor europene în scris prin elaborarea diferitor opinii oficiale și instituționale
- d) *Rețeaua Asociațiilor Autorităților Locale din Europa de Sud-Est (NALAS)*

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) este membru deplin al Rețelei Asociațiilor Autorităților Locale din Europa de Sud-Est (NALAS) și participă activ la evenimentele organizate de NALAS precum ședințe a Grupurilor de Lucru tematice, mese rotunde, conferințe, târguri și expoziții internaționale. NALAS cuprinde: 16 membri deplini, 7 membri asociați și cuprinde 9000 localități cu peste 80 milioane oameni. Aria geografică a membrilor NALAS: Asociațiile APL din Slovenia, Croația, Serbia, România, Bulgaria, Moldova, Turcia, Albania, Bosnia și Herțegovina, Macedonia și Ucraina. În 2011, NALAS a introdus un sistem nou, de rotație a președinției, astfel președintele conduce un an, însoțit de primul, al doilea și al treilea vicepreședinte, care ulterior, pe rînd, devin președinți ai NALAS. Începând cu anul 2021. CALM va prelua președinția

NALAS. Cooperarea în cadrul NALAS se bazează pe mai multe aspecte de interes pentru guvernele locale, printre care se regăsește lobbying și promovarea autonomiei locale și descentralizării la instituțiile europene. În cadrul NALAS, se regăsesc grupurile specializate și permanente de lucru, care reunesc cei mai buni experți din regiune, Europa și lume, precum și personalul competent și profesionist al asociațiilor membre, angajate în administrația publică locală. În special, în cadrul NALAS sunt 6 grupuri de lucru tematice precum: dezvoltarea asociațiilor, descentralizarea fiscală, planificare urbană, eficiența energetică, managementul deșeurilor solide și a apei și turismul durabil. În toate aceste grupuri de lucru CALM are delegați membri permanenți. Ședințele grupurilor de lucru au loc cel puțin o dată pe an, iar în cazul implementării proiectelor în domeniile respective, ședințele au loc mai des.

e) Asociațiile autorităților locale din Europa.

În perioada anilor 2016-2020 a continuat cooperare fructuoasă și au fost aprofundate relații cu colegii din asociațiile APL mai ales cu acele din Lituania, Cehia, Letonia, NALAS, Austria și din România (inclusiv Asociația Orașelor și Asociația Municipiilor). În același timp de menționat că grație calității sale de membru al CEMR, al NALAS (Rețeaua Asociațiilor autorităților locale din Sud-Estul Europei) și al Platformei CALM este în contact permanent cu practic toate asociațiile europene faptul care ajută mult la promovarea internă în raport cu factorii de decizie din Moldova folosind expertiză și experiență națională. De menționat că cooperare cu NALAS în cadrul acestor structuri a fost o abordare extrem de utilă și promițătoare pe viitor din punct de vedere de lobare reieșind din poziții comune în cadrul diferitor evenimentelor internaționale

f) Organizații internaționale, donatori și ambasade. Anii 2016-2020 au fost marcate de lansarea și consolidarea mai multor inițiative pentru APL din Moldova din partea donatorilor: USAID, Uniunii Europene, SDC, Băncii Mondiale, etc.

(3) Activitățile principale realizate în această perioadă

- a) **Participarea**, activă a reprezentanților CALM în cadrul diferitor structuri și organizații internaționale:
- Delegația RM la Congresul Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei.;
  - Rețeaua Asociațiilor Autorităților Locale din Sud Estul Europei (NALAS). Grupurile de lucru pe finanțe publice, dezvoltarea urbană, eficiența energetică, turism, deșeurilor solide etc.;
  - Conferința Autorităților Locale și Regionale din cadrul țărilor din Parteneriatul Estic (CORLEAP);
  - Consiliului Municipalităților și Regiunilor din Europa (CEMR) și Uniunea Orașelor și Guvernelor Locale din Lume (UCGL);
- b) **Elaborarea și expedierea documentelor de poziție** și adresări către instituțiile europene în promovarea și apărarea intereselor APL (Parlamentul European, Comisia Europeană, Consiliul Europei, CEMR, Comitetul Regiunilor, CORLEAP, USAID, ambasadelor SUA, Germaniei etc.
- c) **Solicitarea și participarea** sistematică întrevederilor cu ambasadatele din Republica Moldova a țărilor ce promovează democrația și buna guvernare (SUA; EU, România, Suedia, Slovacia, Polonia etc.). Organizarea întâlnirii cu Președintele și Secretarul General al Congresului Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei și alți reprezentanți al CoE ;
- d) **Contribuirea** la elaborarea diferitor documente de poziții și declarații adoptate de către diferite organizații internaționale. În special:
- e) **Facilitarea cooperării** între autoritățile locale și cele din alte țări prin:
- Stabilirea și dezvoltarea relațiilor de cooperare cu Asociațiile municipalităților din alte țări;
  - Constituirea Consiliului Autorităților Locale din România și Moldova, în scopul promovării descentralizării și autonomiei locale, susținerii reciproce pe plan internațional/european și dezvoltării

★ relațiilor de colaborare între comunitățile locale din ambele țări. Impulsionarea procesului de încheiere a acordurilor de colaborare (circa 50 de acorduri încheiate în 2013).

- f) **Stabilite și dezvoltate relațiile cu finanțatorii și donatorii din țară și peste hotare:** USAID, GIZ, UNICEF, UNDP, Guvernul Norvegiei, Guvernul Slovaciei etc.;

(4) Principale realizări pe plan extern în 2019-2020

1. *Schimbarea accentelor în politicilor de dezvoltare ale UE.* În mod special trebuie de menționat focusul important pe investiții capitale și acele private. În acest sens un succes destul de important a fost promovarea acestor idei și includerea lor în 2020 în Recomandările CORLEAP pentru șefii statelor și guvernele țărilor UE și țărilor Parteneriatului Estic, care la inițiativa CALM-ului cuprinde subiectul de importanță primordială a investițiilor capitale și private precum și ridică problema co-finanțării proiectelor. Recomandările respective nu numai au fost incluse în textul final și aprobate dar la fel au fost preluate și de Comisia Europeană ca niște repere pentru programele viitoare. Subiectul de reducere a co-finanțării proiectelor este de asemenea consecvent promovat de CALM și la fel cu anumite succese. Dacă în anii 2015-2017 s-a atestat tendința mării ponderii de co-finanțare (chiar și pînă la 20%), acum rar cînd nivelul solicitat depășește 10% în majoritatea cazurilor fiind chiar 5%.
2. *Reorientarea programelor Uniunii Europene de la suport bugetar spre investiții capitale cu acces direct pentru APL.* Datorită eforturilor CALM și altor factorilor menționate programele de suport bugetar sunt reorientate spre investiții capitale. Această tendință/direcție va continua și pe viitor cu programele de investiții pentru nivel local dar și pentru infrastructura națională
3. *Apărarea primarilor, autonomiei și democrației locale* și participarea la Congresul Autorităților Locale și Regionale a Consiliului Europei. Este una dintre cele mai principale căi de îmbunătățirea condițiilor primarilor, de contracararea presiunilor asupra primarilor și de apărarea democrației și autonomiei locale. Mai ales un accent important pe subiectul democrației locale și de neacceptare a presiunilor și intimidărilor împotriva primarilor a fost pus în rapoartele de monitorizare alegerilor și a democrației locale de Congresul Autorităților Locale și Regionale a Consiliului Europei. De asemenea trebuie de menționat un suport important și susținerea continuă pe aceasta filieră a existat și din partea altor parteneri precum Comisia Europeană, Delegația Uniunii Europene în Moldova, Ambasada Statelor Unite ale Americii, Ambasada Suediei, asociațiile APL din Europa.
4. *Ridicarea fondurilor pentru sustenabilitatea activității CALM.* Necătînd la toate problemele și provocări majore pe acest subiect în anii 2018-2020, CALM a avut succes și a reușit să obțină finanțare cu un proiect nou pentru următoarele trei ani pentru activitățile CALM împreună cu partenerii noștri principali – KS – asociația autorităților locale din Norvegia. Au fost cîștigate sau a continuat implicare CALM în proiecte mai mici cu donatorii precum UN WOMEN, UNDP migrație și dezvoltare, Consiliu Europei. În anii 2019-2020 s-a pornit de asemenea implicare CALM în astfel de programe majore pentru autoritățile locale precum Comunitatea Mea USAID, Mă Implic agenției elvețiene, proiect de evaluare imobilului al Băncii Mondiale, precum și proiect de sistemele geospațiale al Guvernului Norvegiei
5. *Serviciile CALM cu tangență asupra dimensiunii internaționale.* În cadrul serviciilor CALM au fost identificate două cu o tangență asupra dimensiunii internaționale. Primul serviciu ține de atragerea fondurilor și dezvoltare locală și este legat de identificarea oportunităților de finanțare de la partenerii externi, scrierea și managementul proiectelor precum și de aspectele ce țin de investițiile private pentru dezvoltarea comunităților. Al doilea serviciu ține de cooperarea descentralizată sau de stabilirea parteneriatelor, înfrățirilor și cooperărilor dintre municipalitățile din RM și acele peste hotare. Ambele dimensiuni și servicii au funcționat în 2019-2020 cu niște rezultate importante și cu un suport semnificativ pentru APL
6. *Stabilirea contactelor și consolidarea relațiilor dintre APL din Moldova și din alte țări.* În special productiv anii 2019-2020 au fost pentru stabilirea și aprofundarea relațiilor cu APL din Romania. Au fost stabilite relații cu două asociații din România – Asociația Orașelor (AOR) și Asociația Municipiilor (AMR). Împreună cu AOR au fost organizate cîteva evenimente cît în România atît și în Republica Moldova cu participarea primarilor din ambele țări și a fost semnat Memorandum de Cooperare dintre

- ★ CALM ★ și AOR. Împreună cu NALAS a fost elaborat Studiu privind evoluție descentralizării, democrației locale, reformei administrației publice și cooperării internaționale la nivel local în Moldova. Studiile similare au fost efectuate pentru toate trei țări din cadrul Parteneriatului Estic care au semnat Acorduri de Asociere cu UE. În baza Studiilor respective, va fi pregătit un document special de promovare în raport cu instituțiile UE pentru a promova reforme și asistenței pentru aceste trei țări. De asemenea au continuat lucrări de elaborare periodică a barometrului privind gradul descentralizării în țările din Sud-Estul Europei.
7. *Vizibilitate CALM pe plan european.* Datorită activităților diverse și implicării profunde la nivel internațional CALM, este foarte bine cunoscut și apreciat de partenerii noștri externi. Ca o confirmare principală a acestui fapt este includerea reprezentantului CALM la Forum Politicilor de Dezvoltare al Uniunii Europene din partea asociației pan-europene a autorităților locale CEMR/Platforma. Acest Forum este de fapt o structura principală de consultare a partenerilor Uniunii Europene pe problemele și politicile de dezvoltare. În cadrul Forumului participă reprezentanții societății civile, autorităților locale, mediului academic, sindicatelor și patronatelor din toate continentele inclusiv din Europa, Asia, Africa și America Latină. În afară de acest Forum CALM grație partenerilor săi din Europa participă permanent la cele întruniri/conferințe cu reprezentanții Comisiei Europene, Parlamentului European, Națiunilor Unite etc. CALM este implicat foarte activ în dialog, cooperarea și lobarea cu Comitetul Regiunilor al UE precum și în structura aferentă și permanentă a acestui - CORLEAP pentru APL din țările din Parteneriatul Estic. La moment CALM lobează stabilirea relațiilor mai speciale cu Comitetul Regiunilor aconsiderând importanță și relații speciale dintre UE și țările semnatare ale Acordurilor de Asociere cu UE. În acest sens în 2019 delegație CALM a avut o întrevedere cu Președintele Comitetului Regiunilor al UE dle Karl-Heinz Lambertz.
  8. *Raportul de monitorizare și Recomandarea 436/2019* al Congresului Autorităților Locale și Regionale al Conciliului Europei; Foaia de parcurs privind implementarea Recomandării nr. 322/2012, semnată între CALM, Guvern și Consiliul Europei la 08.07.2016; mai multe rezoluții referitor la starea democrației locale în Moldova din 2018-2019. Aceste documente aprobate de Consiliu Europei, în primul rând au avut ca efect stoparea sau reducerea presiunilor asupra aleșilor locali; restabilirea dialogului dintre CALM și Guvern. În afara de toate aceste, Recomandările și Rezoluțiile ale Consiliului Europei au avut o influență deosebită asupra reformelor în administrație publică locală în Moldova în anii 2017-2019. Anume documentele respective au avut impactul major asupra partajării fondului rutier cu APL în 2017-2018, asupra schimbărilor în finanțarea APL din ultimii ani: drumuri, creșterea cotelor din IVPF, includerea unei părți a IVPJ în fondul de echilibrare, evaluarea bunurilor imobile etc. Al treilea aspect de influență acestor rapoartelor este legat de schimbarea accentelor donatorilor în programele de asistență spre nivel local
  9. *Schimbarea accentelor altor donatorilor.* Începând cu 2018 și în mod special în 2019 se manifestă o schimbare esențială a accentelor donatorilor spre nivel local. Acest fapt se datorează pe de o parte activității promoționale CALM mai ales în raport cu principalii donatori în Moldova și nu numai, dar mai ales la nivel global în mod special cu Uniunea Europeană în Bruxelles, iar pe de altă parte dezamăgirii donatorilor de cooperare și asistență pentru nivel central în anii 2018-2019, la care fapt CALM demult atrăgea atenție donatorilor. În acest sens deja pot fi menționate mai multe **programe de cooperare cu nivel local inclusiv Comunitatea Mea a USAID și Guvernului Statelor Unite, Mă Implic a Agenției Elvețiene SDC cu două proiecte extrem de mari pentru Moldova, proiect de angajare al Băncii Mondiale în evaluarea bunurilor imobile.** Guvernul Norvegiei tradițional acordă asistență semnificativă pentru diferite activități la nivel local inclusiv prin proiectul de angajare de sistemele geospațiale pentru înregistrare terenurilor, imobilelor și cadastru. Probabil prima inițiativă pentru nivel local a fost lansată de Uniunea Europeană în anii 2018-2019 când fondurile pentru suport bugetar în Republica Moldova au fost redestinate unui program de investiții capitale în orașe în valoare de 39 milioane de Euro. Continuitate acestei inițiative este și proiectul început în 2020 EU4Moldova cu susținerea APL din raioanele Cahul și Ungheni inclusiv și pe partea de investiții capitale. În afară de aceste Uniunea Europeană a venit cu o susținere masivă a societății civile și proiectelor la nivel local. Destul de important este suportul acordat de BERD și BEI. IFAD este la fel de activ la nivel local. Pe scara ceva mai mică se poate de vorbit de asemenea de inițiativele Consiliului Europei, Guvernelor

★ Lituaniei, Letoniei și Cehiei. În același timp încă sunt mari rezerve nevalorificate pe această dimensiunea la principalii donatorii – mai ales la țările membre ale UE

10. *Includerea APL și asociațiilor acestora în dialog privind asistență bilaterală a UE.* Recent din partea structurilor europene care se ocupă cu programele de dezvoltare și asistență au fost emise instrucțiuni către toate Delegațiile UE referitor la includere obligatorie a autorităților locale și asociațiilor acestora în negocieri și discuții cu privire la asistență bilaterală dintre instituțiile UE pe de o parte și autoritățile naționale. O idee promovată de mai mult timp de către CALM în parteneriat cu alte asociații similare.

VIII Vizibilitate, informare și comunicare

1. Consolidarea serviciului de comunicare, apariția unor produse noi (interviuri) și reflectarea operativă a întregii activități a CALM.
2. Continuarea cooperării cu TV 8: emisiunea Regionalii.
3. Continuarea parteneriatului cu ECO FM și producerea emisiunii radio săptămânale "La înălțime cu CALM". De asemenea, ddifuzarea acestei emisiuni la radio Jurnal.fm si Vocea Basarabiei.
4. Menținerea și dezvoltarea paginii web al CALM - www.calm.md și a paginii de Facebook .
5. Editarea și distribuirea buletinului informativ „Vocea Administrației Locale”.
6. Elaborarea și difuzarea tuturor APL a buletinului informațional săptămânal.
7. Informarea membrilor CALM si a tuturor actorilor privind principalele probleme și activități, prin intermediul poștei electronice, ziarului, meselor rotunde și comunicatelor de presă. Publicarea lor pe situl CALM; www.comnicate.md și www.hotnews.md.
8. Informarea membrilor CALM si a tuturor actorilor privind principalele probleme și activitatea, prin intermediul comunicatelor de presă. Publicarea lor pe situl CALM; www.comnicate.md și www.hotnews.md.
9. Menținerea contactului permanent cu membrii consiliului administrativ, membrii CALM și alți reprezentanți ai APL.
10. Organizarea sistematică a seminarelor de informare și instruire pentru APL (fonduri, acordul de asociere la UE, finanțe locale etc).
11. Organizarea unor schimburi de experiență între APL din diferite raioane (inclusiv, in format online în 2020;
12. Menținerea contactului permanent cu membrii consiliului administrativ, membrii CALM și alți reprezentanți ai APL;

IX Situația financiară a CALM

Asigurarea stabilității financiare a CALM reprezintă unul din obiectivele și prioritățile de bază. Deoarece, de realizarea acestui obiectiv, depinde capacitatea, eficiența, calitatea și durabilitatea întregii activități a CALM. Mai mult ca atât, de capacitatea financiară a CALM depinde implementarea planurilor pe viitor orientate spre dezvoltare a CALM într-un centru de expertiză, asistență și promovare a drepturilor și intereselor comunităților locale pe plan național și internațional.

De asemenea, este de menționat că conform experienței internaționale pozitive, principala sursă de finanțare a asociațiilor de acest gen, constituie - cotizațiile de membru, achitate în volum deplin și de către toți membrii organizației.

La acest capitol, în baza analizei raportului financiar pentru anii 2016-2020, trebuie de constatat că există mult spațiu pentru mai bine în ceea ce privește creșterea veniturilor din cotizații. Rata de achitare a cotizațiilor de membru deși a fost în creștere permanentă din 2010, totuși la moment rămâne destul de joasă - circa 25% din membri achită cotizații. Aceasta în pofida faptului că mărimea cotizațiilor este destul de mică, în mare parte simbolică și a fost stabilită încă 10 ani în urmă, de către Adunarea Generală a CALM. Plus, la aceasta, de serviciile CALM beneficiază toți membrii CALM, indiferent de achitarea cotizației și calitatea de membru al CALM.

În același timp, cheltuielile anuale de bază ale CALM constituie, de regulă, o sumă mult mai mare decât suma veniturilor colectate din cotizații (fig. 2). Deficitul respectiv fiind compensat în principal din contul finanțării atrase din exterior în baza unor proiecte. Riscul legat de concentrarea pe proiecte constituind faptul că angajații CALM, uneori sunt nevoiți să dedice prea mult timp realizării obiectivelor proiectelor respective, decât activității propriu zise a CALM.

Fig. 1 Suma veniturile CALM din cotizații

	Cotezatiile de membru pentru 10 ani:	Suma, MDL
1	Cotezatiile de membru pe anul 2010 (Achitate de 38 primării)	140500,00
2	Cotezatiile de membru pe anul 2011 (Achitate de 61 primării)	231700,00
3	Cotezatiile de membru pe anul 2012 (Achitate de 74 primării)	203189,00
4	Cotezatiile de membru pe anul 2013 (Achitate de 117 primării)	276390,10
5	Cotezatiile de membru pe anul 2014 (Achitate de 126 primării)	332900,00
6	Cotezatiile de membru pe anul 2015 (Achitate de 186 primării)	436400,00
7	Cotezatiile de membru pe anul 2016 (Achitate de 243 primării)	659711,50
8	Cotezatiile de membru pe anul 2017 (Achitate de 224 primării)	505000,00
9	Cotezatiile de membru pe anul 2018 (Achitate de 238 primării)	563000,00
10	Cotezatiile de membru pe anul 2019 (Achitate de 135 primării)	282000,00
11	Cotezatiile de membru pe anul 2020 (Achitate de 183 primării)	425500,00
	Total, cotezatiile de membru anii 2010-2019	4.056.290,60

Fig. 2 Suma cheltuielilor de bază a CALM

Suma cheltuielilor pe anul 2015, lei	Suma cheltuielilor pe anul 2016, lei	Suma cheltuielilor pe anul 2017, lei	Suma cheltuielilor pe anul 2018, lei	Suma cheltuielilor pe anul 2019, lei	Suma cheltuielilor pe anul 2020, lei
336.993	904.116	904.116	1.336.896	1.336.896	1.995.800

Fig. 3 Cheltuielile suportate din cotezatii si surse proprii ale CALM (Proiect bugetul 2021)

Tipurile de cheltuieli	Suma planificata
1. Salarii:	
1.1. Remunerarea personalului de baza (100000 MDL pe luna,inclusiv impozitele)	1200000,00
Subtotal	1200000,00
2.Oficiu:	
2.1. Arenda oficiului (inclusiv serviciile comunale) (15000 MDL*12 luni)	180000,00
2.2. Telefon, fax, internet, intretinerea site-ului CALM.md (5000 MDL*12 luni)	60000,00
2.3. Rechizite de birou si pentru seminare (3500 MDL*12 luni)	42000,00
2.4. Produse igienice (2000 MDL*12 luni)	24000,00
2.5. Consumabile(ceai, cafea, zahar) (2000 MDL*12 luni)	24000,00
2.6. Comision bancar (1000 MDL*12 luni)	12000,00
2.7.Elaborare,redactare,machetare,tipar si expediere ziar "Vocea" (11000 MDL*12 numere a cite 1500 exemplare)	132000,00
Subtotal	474000,00
3. Echipament/mobilier:	
3.1. Întreținere, reparare, procurare (4000leiX12luni)	48000,00
Subtotal	48000,00
4. Cotezatii anuale din la organizatii internationale:	
4.1. Plata cotizatiei de membru la NALAS	52500,00
4.2.Plata cotizatiei de membru CEMR	20000,00
4.3.Plata cotizatiei de membru ALDA	6300,00
Subtotal	78800,00
5. Deplasari:	
5.1.Cheltuieli de transport curent (1000km/luna)	48000,00
5.2. Deplasari prin tara (3500 lei*12 luni)	42000,00

5.2.1. Seminare in tara, intruniri ale Biroul Executiv, Intruniri ale Consiliului de Administrare, Intruniri cu diferite delegatii din alte tari	30000,00
5.2.2. Deplasari peste hotare in scopuri de serviciu si participare la diferite conferinte a membrilor CALM:	75000,00
Subtotal	195000,00
TOTAL	1995800,00

În concluzie, constatăm că este necesar de o atenție sporită față de sustenabilitatea financiară a organizației și că exista potențial destul de mare pentru creșterea veniturilor din cotizații. Iar pentru a asigura în continuare autonomia organizațională și financiară reală a CALM, în perioada următoare urmează să atragă o atenție mai mare din partea organelor de conducere, secretariatului și membrilor CALM în vederea creșterii ratei de colectare a cotizațiilor și continuării folosirii oportunităților de finanțare.

X. Proiectele implementate de CALM: 2016-2020

No.	Proiectele pe anul 2016	Donator
1	Proiect "Independent Local Governments"	Slovak-Aid
2	Proiect "Strengthening capacities of the Congress of Local Authorities of Moldova in the area of public"	PNUD
3	Proiect "Migratie si Dezvoltare"	PNUD
4	Proiect "Evaluare de politici și monitorizare de rezultate în scopul apropierii efective a Republicii Moldova de standarde europene democratice"	Fundatia Est-Europeana
5	Proiect "Creșterea capacității CALM în cadrul procesului de consolidare a democrației locale din Moldova"	Asociația Municipalităților din Norvegia
6	Grant Contract for engaging a NALAS National Knowledge Management Assistant	NALAS
7	Proiect "Creșterea rolului a capacităților și a vizibilității femeilor în administrația locală"	UN WOMEN
No.	Proiectele pe anul 2017	
1	Proiect SOMAS	Fundatia SKAT
2	Proiect "Institutional and advocacy capacity strengthening of Women's Network under CALM"	PNUD
3	Proiect "Migratie si Dezvoltare"	PNUD
4	Proiectul "Creșterea capacității CALM în cadrul procesului de consolidare a democrației locale din Moldova"	Asociația Municipalităților din Norvegia
5	Proiect "Contract for engaging a NALAS National Knowledge Management Assistant"	NALAS
6	Proiect "Implementarea obligațiilor europene ale Republicii Moldova: advocacy de politici și sensibilizare a opiniei publice"	Fundatia Est-Europeana

Proiectele pe anul 2018		
No.		
1	Proiect SOMAS	Fundatia SKAT
2	Proiect "Migratie si Dezvoltare"	PNUD
3	Proiectul "Moldova decentralisation and creation local governments capacities"	Asociația Municipalităților din Norvegia
4	Proiect "Contract for engaging a NALAS National Knowledge Management Assistant" finantat de NALAS, perioada ianuarie-decembrie 2017	NALAS
5	Proiect "Implementarea obligațiilor europene ale Republicii Moldova: advocacy de politici și sensibilizare a opiniei publice"	Fundatia Est Europeana
6	Proiect "Legal assistance to local authorities and local elected"	Ambasada SUA
7	Proiect „Monitorizarea cauzelor penale intentate aleșilor locali”	Fundația Soros-Moldova
Total, proiecte pe anul 2018		
Proiectele pe anul 2019		
No.		
1	Proiect SOMAS	Fundatia SKAT
2	Proiectul "Moldova decentralisation and creation local governments capacities"	Asociația Municipalităților din Norvegia
3	Proiect "Contract for engaging a NALAS National Knowledge Management Assistant" finantat de NALAS, perioada ianuarie-decembrie 2019	NALAS
4	Proiect ID 00110562 Migration and Local Development Project	United Nations Development Programme

XI. Direcțiile principale de activitate ale CALM pentru perioada 2020-2023

1. Context: aspecte de luat în considerare:

- Instabilitate politică/alegeri Parlamentare anticipate;
- Discuțiile tot mai insistente despre Reforma APL și procesul de reforme sectoriale care va necesita capacitate de expertiză și asistență;
- Relațiile cu UE, structurile sale și partenerii de dezvoltare, capacitatea de a negocia în interesul AP;
- Relațiile cu CoE și implementarea Raportului și recomandărilor pe țară, privind situația democrației locale din Republica Moldova din 2019;
- Elaborarea de către Consiliul Europei a foii de parcurs privind implementarea Recomandării nr. 436 din 2019, pentru R. Moldova;
- Creșterea cererii de servicii și asistență din parte membrilor CALM pe toate domeniile de activitate ale APL
- Stabilirea unor relații de cooperare cu Parlamentul, Guvernul și alte autorități centrale.
- Evaluarea instituțională a CALM din partea Consiliului Europei
- Deschiderea și interesul proiectelor Mă Implic și Comunitatea mea, pentru cooperare cu CALM și implicare în procesul de politici pe domeniul reformei APL

2. Priorități/direcții:

1) Consolidarea instituțională a CALM:

- Elaborare unei noi strategii și plan de acțiuni a CALM pentru perioada 2020-2027, în baza evaluării/analizei funcționale a CALM realizată de către Consiliul Europei;
- Consolidarea Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire a CALM (CEAI), precum și a unor servicii specializate din cadrul său: SOMAS, MiDL, serviciul juridic, economie și finanțe, patrimoniu și cadastru, social etc.
- Dezvoltarea unei platforme de instruire/asistență și comunicare la distanță/online;
- Dezvoltarea serviciilor de consultanță ad hoc și/sau "sfatul unui coleg", "răspuns rapid";
- Dezvoltarea unor programe de instruire pe diferite domenii și realizarea lor sistematică în teritoriu. Inclusiv, elaborarea unui program de informare/instruire elementară a aleșilor locali la primul mandat;
- Asigurarea funcționării și stabile a tuturor structurilor interne ale CALM: consiliul administrativ, biroul executiv, comisiile specializate și secretariatul. Soluționarea definitivă a problemei spațiului/locului de muncă;
- Consolidarea CALM la nivel teritorial:
  - a) Organizarea unor întruniri în cadrul structurilor/filialelor la nivel raional și regional;
  - b) organizarea sistematică a ședințelor CALM și rețelelor sal la nivel de regiuni/microregiuni/raioane;
- Consolidarea rețelelor profesionale: Rețeaua Orașelor, Rețeaua Femeilor, Rețeaua Secretarilor, Rețeaua Contabililor, Rețeaua Preceptorilor fiscali, Rețeaua specialiștilor pe probleme funciare etc.
- Creșterea volumului de colectare a cotizațiilor și identificarea altor surse de venituri pentru a crește capacitățile funcționale și a asigura autonomia și independentă funcțională a CALM: proiecte, servicii, sponsorizări etc. ;
- Organizarea întrunirilor tematice sistematice naționale și regionale între APL în scopul instruirii și schimbului de experiență;
- Organizarea întrunirilor tematice sistematice naționale și regionale între APL în scopul instruirii și schimbului de experiență;
-

- Creșterea constantă a capacității, calității și numărului de servicii acordate de CALM membrilor săi prin atragerea de expertiză calificată și creșterea numărului de experți asociați.

2) Participarea activă în procesul de de elaborare și implementare a reformelor în domeniul APL, descentralizării și autonomiei locale

- Prezentarea largă și promovarea modelului CALM privind reforma APL în baza realităților și a unor discuții largi cu membrii săi;
- Dezvoltarea, pe lângă CALM, a unei platforme largi și cuprinzătoare de discuție privind reforma APL prin implementarea abordării de jos în sus;
- Elaborarea sistematică a rapoartelor generale și tematice de monitorizarea a situației în domeniul descentralizării și autonomiei locale;
- Elaborarea, promovarea și insistarea la adoptarea pachetului de acte legislative ce vizează: pachetului de legi din domeniul consolidării bazei fiscale, salarizării (inclusiv a funcționarilor publici din APL), evaluării bunurilor imobile, patrimoniului și cadastru, resursele naturale, fondul apelor, forestier etc.
- Monitorizarea permanentă a modului de implementare a Strategiei reformei administrației publice și a planului său de acțiuni, Planului de acțiuni privind implementarea acordului de asociere RM-UE (capitolul cu acțiuni concrete ce vizează descentralizarea și autonomia locală), Foi de parcurs RM-Consiliul Europei și altor recomandări ale Consiliului Europei etc;
- Elaborarea propunerilor concrete/documentelor de poziții și expedierea lor factorilor decizionali și partenerilor internaționali;

3) Apărarea drepturilor/intereselor APL și implicarea activă în procesul decizional național

- Participare activă a CALM în structurile consultative/decizionale/de supraveghere noi de pe lângă APC și asigurarea participării active în cadrul celor în care CALM este deja membru;
- Elaborarea și promovarea unui mecanism eficient de dialog instituționalizat, permanent și eficient între CALM și APC, în conformitate cu recomandările Consiliului Europei și cu participarea Parlamentului și Guvernului. Încheierea acordurilor de cooperare/parteneriat cu alte autoritățile centrale relevante;
- Promovarea creării structurilor consultative permanente cu participarea reprezentanților APL pe lângă toate autoritățile centrale relevante;
- Consolidarea grupului prietenilor/simpatizanților administrației publice locale din cadrul Parlamentului. Perfecționarea mecanismului de dialog CALM/AP -Parlament;
- Continuarea procesului de elaborare a documentelor de poziție și avizare a cadrului legal actual și proiectelor de acte normative care vizează drepturile și interesele APL.
- Elaborarea, prezentarea și promovarea sistematică a propunerilor de modificare a cadrului normativ/legislativ;

4) Comunicare și informare

- Organizarea sistematică a ședințelor largite a organelor de conducere ai CALM în teritoriu.
- Continuarea editării ziarului: „Vocea Administrației Locale” și editării buletinelor informaționale electronice săptămânale;
- Continuarea colaborării cu mass-media în vederea apariției sistematice a emisiunii ”La înălțime cu CALM”, emisiunii Regionale și inițierea apariției unor altor emisiuni și programe radio și/sau televizate pe problemele APL și a descentralizării;
- Menținerea și dezvoltarea paginii web al CALM-ului și a portalului informațional;
- Facilitarea contactelor și parteneriatelor între APL din diferite regiuni ale RM;

5) Vizibilitate, promovare și educație publică

- Elaborarea și aprobarea unui plan de advocacy și promovare a APL și drepturilor sale. Organizarea diverselor campanii de advocacy de sensibilizarea a opiniei publice asupra problemelor autonomiei locale, de promovarea a drepturilor și intereselor APL și explicare publicului larg a esenței, importanței și impactului descentralizării asupra dezvoltării locale și calității vieții oamenilor;
- Implicarea și participarea mai activă a reprezentanților APL/CALM la emisiunile radio, TV și dezbaterile publice pe teme ce vizează drepturile și interesele APL, problemele descentralizării și autonomiei locale;
- Organizarea sistematică a evenimentelor publice (conferințe, dezbateri publice, conferințe de presă), cooperarea cu societate civilă și partenerii de dezvoltarea etc.

6) Activitatea pe plan extern și relații cu organizațiile internaționale:

1. *Principalele obiective:*

- 1) Promovarea importanței deosebite a autonomiei locale, descentralizării și democrației locale pentru țările din parteneriatul estic;
- 2) Promovarea necesității continuării reformelor din Republica Moldova în domeniul descentralizării;
- 3) Examinarea și valorificarea oportunităților pentru APL care apar odată cu implementarea Acordului de Asociere la UE
- 4) Înaintarea demersurilor și promovarea creării unor programe de asistență financiară internațională cu acces direct pentru APL;
- 5) Facilitarea accesului APL la programe internaționale existente și eliminarea/micșorarea cofinanțării;
- 6) Dezvoltarea de parteneriate și relații cu APL din alte țări.
- 7) Asigurarea stabilității financiare a CALM prin stabilirea de parteneriate și atragere de fonduri externe.

2. *Direcții de activitate*

- a) *Continuarea în schimbarea accentelor din cadrul programelor UE spre investiții capitale, facilitarea investițiilor private, pe suport multidimensional pentru APL cât la nivel de politici de descentralizare atât și la nivel de fondurile directe pentru APL precum și spre implicarea APL și CALM în dialog pe asistența bilaterală al UE pentru Moldova*
- b) *Promovarea rolului și locului autorităților locale în raport cu instituțiile Uniunii Europene. Aprecierile acestora în politicile de dezvoltare precum și rolul descentralizării puterii rămân încă slab percepute de UE, de către donatorii și organizațiile internaționale*
- c) *Cooperarea cu Comitetul Regiunilor. Continuarea dialogului cu componentă noua a Comitetului Regiunilor în vederea stabilirii relațiilor preferențiale pentru Moldova și participării la lucrările acestui*
- d) *Participarea la principalele Foruri organizate de Uniunea Europeană inclusiv acele online*
- e) *Post-Monitorizare a democrației locale împreună cu Congresul Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei precum și contribuție la elaborarea și validarea a noii Foi de Parcurs pentru reforma descentralizării în Moldova, care este acum la etapa de finisare.*
- f) *Consolidarea relațiilor de cooperare dintre APL din Moldova și din alte țări inclusiv prin intermediul serviciului CALM în cooperarea descentralizată și parteneriate dintre APL*

- g) Consolidarea serviciului CALM de atragerea fondurilor și dezvoltarea locală – suportul pentru APL pe aceste dimensiuni
- h) Inițierea și aprofundarea relațiilor cu programe și proiecte noi de asistență pentru APL din Republica Moldova (proiectele și programele Delegației Uniunii Europene, proiectul Băncii Mondiale de evaluarea imobilelor, proiectul USAID Comunitatea mea, proiectul nou al agenției elvețiene SDC Mă Implic pentru autoritățile locale din Moldova, etc.)
- i) Ridicarea fondurilor pentru serviciile CALM și pentru consolidarea Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire CALM

Viorel Furdui,

Director executiv al CALM

04.12.2021

